

مقدمه:

آموزش سلامت آن بخش از مراقبت های بهداشتی است که با تاثیر عوامل رفتاری بر سلامت تکیه نموده و با مردمی آغاز می شود که سالم بوده و علاقمند به توسعه معیارهای سلامت فردی و اجتماعی هستند و به آن ها در گسترش شیوه های زندگی موثر در حفظ و ارتقاء سلامت کمک می کند. در اوایل دهه شصت و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، در کنار توسعه علم طب، توجه به محرومین، عاملی بود که نقش مهمی در ارتقا وضعیت سلامتی جامعه ایفا کرد.

اجتماعی سازی سلامت

اجتماعی سازی سلامت استفاده از توانمندی های نهادهای، ارگان ها، آحاد مردم، خیران و سازمان های مردم نهاد در راستای سلامت جامعه می باشد.

امروزه سلامتی، موضوعی نیست که تنها با مداخلات پزشکی و اعمال جراحی و تجویز دارو بتوان با آن برخورد کرد بلکه مستلزم مشارکت همگان در قالب سیاست «سلامت برای همه» و استراتژی «همه برای سلامت» است.

اجتماعی شدن نظام سلامت

«نظام سلامت» تنها شامل «وزارت بهداشت (بخش سلامت)» نیست، بلکه تمام بازیگران عرصه سلامت را در برمی گیرد که عبارتند از از بخش دولتی و بخش خصوصی و نیز خود مردم. بنابراین «نظام سلامت» فراتر از «بخش سلامت» است.

برای اجتماعی سازی سلامت، لازم است ابتدا،

- ظرفیت ها و نیروهای موجود در جامعه، شناسایی شوند.
- ظرفیت ها، سازماندهی شوند .
- نیروها، توانمند شوند.
- در فرایندهای تصمیم گیری در نظام سلامت مشارکت داده شوند.

تعیین کننده های اجتماعی سلامت

از الزامات اجتماعی شدن سلامت، توجه به هر چهار بُعد سلامتی اعم از **سلامت جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی** است. برای مثال لازم است در خدماتی که در مراقبت های بهداشتی اولیه (PHC) ارائه می شود، برنامه های پیشگیری از آسیب های اجتماعی نیز ادغام شود. در واقع امروزه، نمی توان خدمات مراقبت های اولیه را ارائه کرد، اما در آن به مسائل اجتماعی توجه نداشت.

لازم است در کنار شاخص های متعارف نظیر مرگ و میر کودکان، مادران، بار بیماری ها و ناتوانی، باید به شاخص های عوامل اجتماعی موثر بر سلامت نیز توجه شود، مانند فقر، بیکاری، ترک تحصیل، رفع تبعیض ها و نابرابری های اجتماعی و ... که ریشه و پایه بسیاری از مشکلات سلامتی هستند.

در تعریف جدید سازمان جهانی بهداشت **سلامت** نه تنها به معنای عادی بودن انسان از امراض گوناگون بلکه شامل رفاه احساسی، روانی و اجتماعی نیز می باشد. بر این اساس، عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت به شرایط اجتماعی که انسان ها در طول چرخه حیاتشان در آن زندگی و کار می کنند توجه دارد.

شواهد دلالت از آن دارد که اکثر بار بیماری ها و نابرابری های بهداشت و سلامت ناشی از عوامل اجتماعی است.

اجتماعی سازی سلامت

تهیه و تنظیم:

لیدا شهبازیان (کارشناس مسئول آموزش بهداشت)

مرکز بهداشت شهرستان رودبار

انمه حسن پور (کارشناس ارشد مامایی)

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی گیلان

۱۳۹۷

اجتماعی شدن سلامت

یکی از اصلی ترین

ملقه های تامین

سلامت جامعه است*

برخی از عوامل نابرابری و بی عدالتی در سلامت عبارتند از:

۱- محل اقامت (تفاوت بین شهر و روستا، گروه های منطقه ای، پایتخت در مقابل سایر مناطق) و بخش های دیگر شهرها

۲- نژاد

۳- شغل و آسیب پذیری های درآمدی

۴- جنسیت که اغلب نشان دهنده آسیب پذیری های ناشی

از قوانین و هنجارهای مرتبط با جنسیت می باشد

۵- فرهنگ و ارزش ها

۶- تحصیلات

۷- وضعیت اقتصادی و اجتماعی

۸- سرمایه اجتماعی

در حوزه ارتقای سلامت مردم، اجتماعی سازی سلامت و مشارکت مردم در این زمینه، از استراتژی ها و برنامه های اصلی وزارت بهداشت است.

منابع:

اجتماعی شدن نظام سلامت: چالش ها و راهکارها،

- healthcharity.mums.ac.ir/index.php/.../390-2018-01-30-09-34-41

- <http://sa.mui.ac.ir/-2018>